

УДК 336.64(477)
DOI: 10.60022/3(1)-9S

Варналій Захарій Степанович

доктор економічних наук, професор
професор кафедри фінансів,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

Varnalii Zakharii

Doctor of Economics Sciences, Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine
Professor of the Department of Finance
ORCID: 0000-0002-6479-6154

Бондаренко Сніжана Михайлівна

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри фінансів
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

Bondarenko Snizhana

PhD student of the Department of Finance
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-6654-8760

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПРІОРИТЕТИ ВІДНОВЛЕННЯ

Анотація. У статті досліджуються особливості фінансової стабільності підприємств гірничо-металургійної галузі України в умовах воєнної нестабільності та післявоєнного відновлення. Розкрито значення фінансової безпеки як ключового чинника підтримки стабільності та безперервності діяльності підприємств. Проаналізовано вплив внутрішніх і зовнішніх загроз на рівень фінансової стабільності та визначено її основні етапи - забезпечення та зміцнення. Визначено, що довоєнний період характеризувався традиційними підходами до планування та контролю, воєнний - потребою адаптації до високих ризиків та невизначеності, а післявоєнне відновлення - орієнтацією на стратегічний розвиток і стабільність у довгостроковій перспективі. Доведено, що ефективне управління фінансовою безпекою сприяє підвищенню адаптивності підприємств до змін зовнішнього середовища та зміцненню їхніх позицій на ринку.

Ключові слова: фінанси; безпека; фінансова безпека підприємства; загроза; фінансова стабільність.

CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF FINANCIAL STABILITY AND FINANCIAL SECURITY FOR UKRAINIAN ENTERPRISES: WAR CHALLENGES AND POST-WAR RECOVERY PRIORITIES

Abstract. Strengthening the management of financial security is the fundamental basis for ensuring the financial stability of mining and metallurgical enterprises under the conditions of military instability and post-war recovery. Financial stability is considered a key characteristic of the enterprise's financial condition, determining its ability to maintain a balance of revenues and expenditures, solvency, and continuity of financial flows. The study emphasizes that in the current crisis environment, it is necessary to distinguish between "ensuring" and "strengthening" financial stability, where the latter represents a qualitatively higher level of financial security, characterized by long-term resilience and a robust resource potential for sustainable development.

The purpose of the article is to define the conceptual foundations for ensuring financial stability and financial security of Ukrainian mining and metallurgical enterprises, identifying the key indicators, factors of influence, and strategic priorities for their maintenance in the face of wartime challenges and global economic transformations.

The study identifies the essential features of financial stability within the framework of financial security management, including low risk levels, balanced capital structure, and the achievement of financial equilibrium. A comprehensive classification of financial stability is proposed based on its level of expression (maximum, high, acceptable, and low) and time horizon (short-term and long-term). The research highlights that maintaining financial security during the war period requires a transition from traditional control to real-time digital monitoring of financial flows. It is established that the financial security is significantly threatened by external regulatory pressures, particularly the EU's Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM), which could destabilize financial flows. To counter this, the study identifies human capital and strategic capital planning as critical factors for ensuring the continuity of production and financial reliability.

The study concludes that the financial stability and security of enterprises can be achieved through a synergy of effective state regulation and internal innovative transformations. It is proved that the priority for recovery is the modification of the tax stimulation mechanism for "green" investments, which will support the stability of financial flows and enhance global competitiveness. A set of measures is proposed, including the implementation of "green" certificates and the development of a state strategy for the financial stability of the industry, aimed at achieving long-term financial safety and sustainability in the global economic environment.

Key words: *finance; security; financial security of an enterprise; threat; financial stability.*

Постановка проблеми. Сучасне економічне середовище функціонування підприємств України характеризується високим рівнем нестабільності, зумовленим поєднанням воєнних, макроекономічних та інституційних чинників. За таких умов особливої актуальності набуває проблема збереження фінансової стабільності як фундаментальної передумови безперервності діяльності та стійкості розвитку підприємств. Фінансова безпека в цьому контексті постає не лише як захисний механізм протидії загрозам, а як інтегрований елемент системи стратегічного управління.

Посилення ризиків і невизначеності трансформує традиційні підходи до управління фінансовими ресурсами, вимагаючи переорієнтації на превентивні та адаптивні інструменти забезпечення стабільності. Водночас фінансова стабільність дедалі більше розглядається як динамічна категорія, здатна змінюватися під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Це зумовлює необхідність формування цілісної системи управління фінансовою безпекою, орієнтованої на довгострокове зниження вразливості підприємств до загроз.

Особливої актуальності набувають питання узгодження стратегічних і тактичних цілей фінансової безпеки з пріоритетами розвитку підприємств у кризових умовах. Забезпечення стабільності фінансових процесів сприяє підвищенню рівня керованості, надійності та передбачуваності господарської діяльності. У цьому контексті наукове обґрунтування забезпечення та зміцнення фінансової стабільності через призму фінансової безпеки є важливим напрямом сучасних економічних досліджень.

Питанням стану фінансової безпеки підприємства присвячені дослідження зарубіжних науковців, таких як Барановський О. І. [5], Єрмошкіна О. В. [6], Живко З. Б. [7], Крупка М. І. [8], Мельник С. І. [1], Чеберяко О. В. [3], Яструбецька Л. С. [13] та інші.

Сутність фінансової стабільності підприємств досліджувалася у працях Ключко Т.А. [12], Микитюк О. П. [3], Проценко Я. В. [2] та інші.

Незважаючи на значну науково-методологічну цінність існуючих досліджень, питання взаємозв'язку фінансової безпеки та забезпечення фінансової стабільності підприємства досі залишаються недостатньо вивченими.

Мета статті – дослідити особливості фінансової стабільності підприємств гірничо-металургійної галузі в умовах воєнної нестабільності та післявоєнного відновлення, визначити ключові внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на фінансову безпеку, а також оцінити шляхи зміцнення стійкості фінансових процесів і забезпечення надійності діяльності підприємств.

Методологічну базу дослідження становить комплекс загальнонаукових та спеціальних методів, що забезпечують системність аналізу управління фінансовою безпекою підприємств гірничо-металургійної галузі. За допомогою термінологічного аналізу уточнено змістовне навантаження понять «забезпечення» та «зміцнення» фінансової стабільності, що дозволило ідентифікувати їх як послідовні етапи розвитку підприємства. Системний підхід дозволив розглянути фінансову стабільність як багатогранну систему, де фінансові потоки, інноваційні технології та людський капітал перебувають у стані синергії. Шляхом дедукції виокремлено ключові ознаки фінансової безпеки та класифіковано рівні стабільності суб'єктів господарювання за часовим та якісним критеріями. Методи стратегічного планування дозволили оцінити ризики впровадження механізму СВМ як критичної загрози для стабільності експортних потоків. Застосування графічного методу забезпечило наочну візуалізацію структури чинників впливу на фінансово-господарський стан підприємств. Загальний

синтез результатів дослідження дозволив обґрунтувати комплексний механізм зміцнення фінансової стабільності галузі в умовах глобальної екологізації та воєнної нестабільності.

Виклад основного матеріалу. Удосконалення управління фінансовою безпекою є основою забезпечення фінансової стабільності підприємств гірничо-металургійної галузі, особливо в умовах високих ризиків воєнної нестабільності та післявоєнного відновлення. Фінансова стабільність у цьому контексті визначається як здатність підприємства забезпечувати збалансованість доходів і витрат, підтримувати ліквідність, платоспроможність та безперервність фінансових потоків у всіх сферах діяльності.

У цьому контексту доцільно розрізняти поняття «забезпечення фінансової стабільності підприємства» та «зміцнення фінансової стабільності підприємства». Забезпечення фінансової стабільності підприємства - це основа, перша ступінь (етап, стадія) стану фінансової стабільності підприємства, що характеризується певним, необхідним і достатнім рівнем (запасом) фінансової стабільності підприємства. Зміцнення фінансової стабільності підприємства – це вже другий ступінь (етап, стадія), новий, якісніший рівень стану фінансової стабільності, який характеризується надійнішим, постійним, тривалішим (довгостроковим), могутнішим, стійкішим і впливовішим рівнем фінансової стабільності підприємства. Тому в умовах війни, як і в повоєнний час, ми повинні говорити не лише про забезпечення фінансової стабільності підприємства, як і всієї України, а й про її зміцнення.

В умовах довоєнного періоду підприємства галузі зазвичай спиралися на традиційні механізми контролю фінансових потоків, що включали планування бюджету, внутрішню звітність та аудит окремих підрозділів. Такі підходи дозволяли контролювати витрати, однак не забезпечували оперативного реагування на швидкі зміни ринку, зокрема коливання цін на металопродукцію та сировину.

Воєнний період вніс суттєві зміни: об'єкти інфраструктури були пошкоджені, виробництво частково зупинено, а фінансові ресурси обмежені. Це підкреслило необхідність впровадження цифрових систем моніторингу фінансових потоків у режимі реального часу, які дозволяють оперативно оцінювати стан ліквідності та платоспроможності підприємства. Автоматизація контролю витрат і доходів забезпечує швидке виявлення ризикових операцій та прийняття управлінських рішень.

Післявоєнне відновлення ставить завдання модернізації внутрішнього фінансового контролю: впровадження інтегрованих систем управління фінансами, забезпечення прозорості капіталовкладень та контроль за ефективністю інвестицій. Системи електронного обліку та аналітики дають змогу своєчасно реагувати на дисбаланси, що виникають у відновлюваних виробничих циклах, а також забезпечують довіру інвесторів і партнерів, що критично важливо для стабілізації фінансового стану підприємств галузі.

Фінансова стабільність підприємств галузі вимагає оптимізації структури капіталу та управління фінансовими потоками.

Довоєнний період характеризувався формуванням резервів ліквідності та диверсифікацією джерел фінансування. Підприємства намагалися зберігати баланс між власними і позиковими коштами, що забезпечувало стійкий грошовий потік.

Воєнний період потребував оперативного мобілізування резервів та управління оборотними коштами для забезпечення безперервності виробництва. Стратегічні запаси сировини, формування аварійних резервів фінансів і оптимізація дебіторської заборгованості стали критично важливими для підтримки фінансової стабільності.

Післявоєнне відновлення передбачає інвестиції в модернізацію виробничих активів, диверсифікацію джерел фінансування та стратегічне планування капіталу. Це забезпечує відновлення виробничих потужностей та стабільний грошовий потік, що є ключовим для фінансової стабільності підприємств.

Людський чинник залишається критично важливим для забезпечення фінансової стабільності. Воєнний період вимагає швидкої адаптації кадрів до управління кризовими ресурсами, контролю витрат та підтримки ліквідності в умовах обмежених фінансових ресурсів.

Фінансова стабільність підприємства розглядається як одна з ключових характеристик його фінансового стану, а забезпечення цього показника сприяє значному підвищенню ефективності управління фінансовою діяльністю та фінансовою безпекою [1].

Детальне вивчення особливостей забезпечення фінансової стабільності підприємства передбачає врахування фактора часу, за яким її найчастіше класифікують. Зокрема, Я. Проценко [2, с. 24] підкреслює, що фінансову стабільність підприємства доцільно розділяти на короткострокову та довгострокову, що відображає стан стабільності фінансового стану підприємства відповідно у короткостроковій та довгостроковій перспективі.

Доцільним є також аналіз фінансової стабільності підприємства за рівнем її вираженості:

- максимальна фінансова стабільність – показники фінансово-господарської діяльності значно

перевищують нормативні значення, а підприємство має суттєвий ресурсний потенціал для розвитку;

- висока фінансова стабільність – поточний фінансовий стан характеризується високим рівнем ключових показників та забезпеченості безпеки;
- допустима фінансова стабільність – фінансовий стан відповідає нормативним рівням безпеки;
- низька фінансова стабільність – поточний стан характеризується недостатнім рівнем показників та фінансової безпеки.

Забезпечення фінансової стабільності неможливе без дотримання основних принципів, що дозволяють детально охарактеризувати цей процес. До таких принципів належать:

- комплексність – формування та реалізація управлінських рішень охоплює всі аспекти діяльності підприємства;
- плановість – здійснення планування при реалізації стратегічних і тактичних заходів;
- орієнтованість – процес забезпечення фінансової стабільності має відповідати загальній стратегії розвитку підприємства та системі управління фінансовою діяльністю і безпекою;
- варіативність – супровід процесу прогнозування альтернативних сценаріїв фінансового розвитку.

Фінансова стабільність підприємства є комплексним станом, що включає численні ознаки, які дозволяють всебічно охарактеризувати його сутність (рис.1).

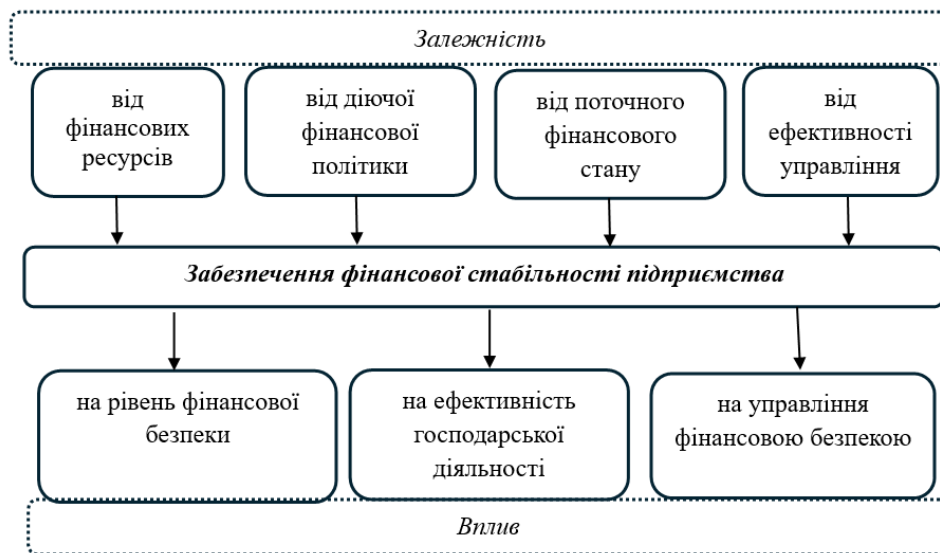

Рис. 1. Залежність та вплив фінансової стабільності на діяльність підприємства
Джерело: сформовано авторами на основі [1-4]

Основними ознаками фінансової стабільності підприємства в контексті управління його фінансовою безпекою є:

- низький рівень ризику та мінімальний вплив загроз;
- високий рівень фінансової безпеки на підприємстві;
- наявність достатніх фінансових ресурсів для забезпечення розвитку підприємства;
- збалансованість власного та позикового капіталу;
- фінансова стійкість усіх структурних елементів фінансового стану підприємства;
- досягнення фінансової рівноваги та надійності діяльності.

До ключових чинників, що впливають на забезпечення фінансової стабільності підприємства, належать як ті, що сприяють його розвитку, так і ті, що стримують здатність підприємства ефективно розвиватися загалом [5].

Основними заходами суб'єктів фінансової безпеки підприємства щодо стимулювання позитивного впливу цих чинників на фінансову стабільність є:

- уточнення плану платежів підприємства;
- моніторинг політико-економічних змін у країні;
- участь у формуванні та розподілі прибутку підприємства;
- участь у розробленні фінансової стратегії підприємства;
- адаптація до змін рівня інфляції;
- контроль та перевірка витрат підприємства.

Необхідно уточнити, що не завжди приділяють достатню увагу ключовим аспектам, що визначають сутність фінансової стабільності підприємства. Тому необхідно виділити основні зовнішні та внутрішні чинники, які найбільш суттєво впливають на загальний фінансово-господарський стан підприємства та його здатність до постійного розвитку (рис. 2).

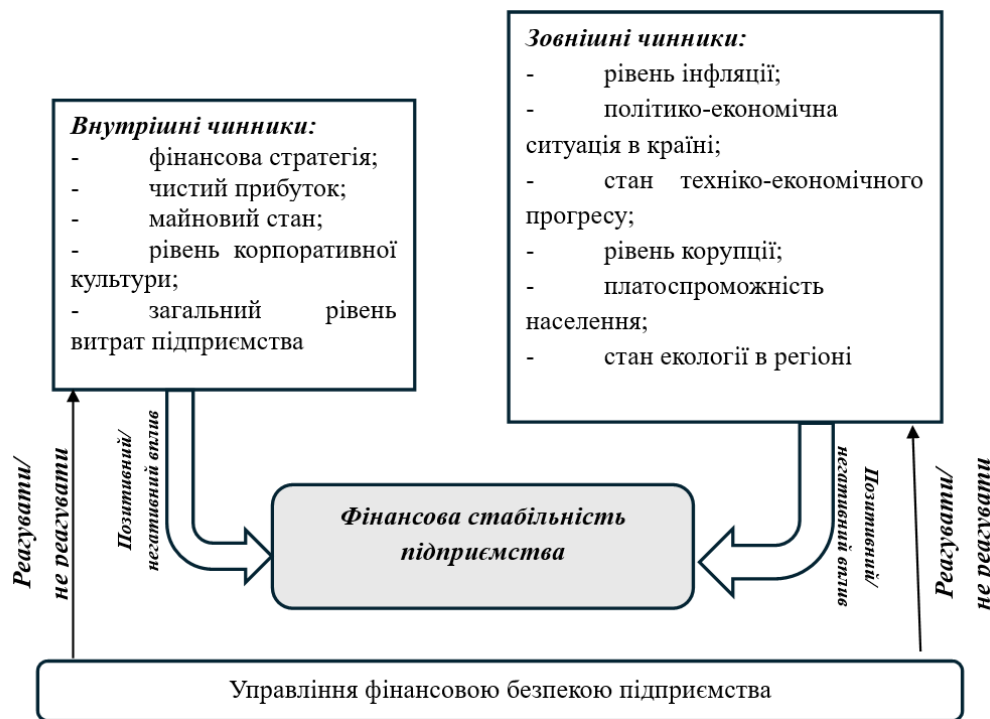

Рис. 2. Основні чинники впливу на фінансову стабільність у контексті управління фінансовою безпекою підприємства
Джерело: сформовано авторами

Ефективне управління фінансовою безпекою підприємства умовно поділяється на стратегічні та тактичні цілі, реалізація яких забезпечує фінансову стабільність. Тактичні цілі передбачають ефективне управління основними складовими фінансової безпеки, тоді як стратегічні - забезпечення фінансової стійкості, стабільності та досягнення фінансової рівноваги і надійності [6,7].

Досвід України у забезпеченні фінансової безпеки гірничо-металургійних підприємств демонструє системний підхід державних інститутів до регулювання промислового сектору, який включає Президента України, центральні та регіональні органи виконавчої влади, торгово-промислові палати та інші суб'єкти виконавчої влади.

Водночас аналіз наявної практики дозволяє виділити низку недоліків:

- обмежена ефективність державних заходів стимулювання через бюрократичні перепони та недостатнє фінансування;
- низький рівень інноваційної активності та обмежений трансфер передових технологій;
- надмірна залежність підприємств від державних преференцій та зовнішніх ринків;
- обмежувальні заходи, такі як антидемпінгові мита та експортне мито на брут, хоча і захищають внутрішній ринок, можуть стримувати конкурентоспроможність підприємств на міжнародних ринках.

Перспективи розвитку фінансової безпеки гірничо-металургійних підприємств України полягають у:

- удосконаленні механізмів державної підтримки та спрощенні процедур залучення інвестицій;
- активізації інноваційної діяльності та модернізації виробничих технологій;
- розвитку інституційної інфраструктури фінансового ринку для полегшення доступу підприємств до капіталу;
- поєднанні стимулюючих та захисних заходів із заходами підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку.

Таким чином, підвищення ефективності державного регулювання та інтеграція сучасних інструментів фінансового управління створюють основу для зміцнення фінансової стабільності гірничо-металургійних підприємств України та підвищення їх довгострокової стійкості у глобальному

економічному середовищі [8].

Однією з ключових загроз для збереження ринків збуту та підтримки фінансової стабільності гірничо-металургійних підприємств України є план введення в Європейському Союзі механізму Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM). На сьогодні це питання є предметом активного обговорення, оскільки його реалізація може мати низку негативних наслідків для здатності вітчизняних підприємств утримувати стабільні фінансові потоки [9].

«Вуглецевий бар'єр» передбачає стягування мита на імпорт металопродукції з урахуванням викидів CO₂. Серед найбільш ймовірних форматів впровадження:

- внутрішній податок, що застосовуватиметься до вуглецево інтенсивних товарів;
- акцизний податок на товари, обіг яких здійснюється на ринку ЄС, незалежно від країни походження, із розрахунку рівня викидів CO₂ при виробництві;
- квоти на викиди парникових газів, які імпортери повинні придбати для виведення товарів на ринок ЄС, із ціноутворенням у прив'язці до Європейської системи торгівлі квотами на викиди.

На сьогодні українські гірничо-металургійні підприємства не готові конкурувати з «зеленими» інноваційними виробниками ЄС. Для підтримки фінансової стабільності уряду України необхідно терміново вжити заходів із впровадження низьковуглецевих технологій, зокрема через податкове стимулювання інноваційно активних підприємств, що зменшують викиди парникових газів.

Оптимальним рішенням є модифікація механізму податкового стимулювання, що дозволить підприємствам спрямовувати до 70 % коштів екологічного податку на інвестиції в природоохоронні заходи та впровадження «зелених» та «білих» сертифікатів, що підтверджують використання відновлюваної енергії та підвищення енергоефективності.

Комплекс заходів для підтримки фінансової стабільності гірничо-металургійних підприємств включає:

1. Зміни до Податкового кодексу України щодо стимулювання «зелених» інвестицій;
2. Обов'язкове надання підприємствами «зелених» та «білих» сертифікатів разом із фінансовою звітністю;
3. Створення Єдиного реєстру системи моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів;
4. Реінвестування коштів податку на викиди для модернізації виробництва та скорочення викидів парникових газів;
5. Розробка урядової стратегії та політики забезпечення фінансової стабільності гірничо-металургійної галузі.

Таким чином, для подолання «вуглецевого бар'єру» ключовим є впровадження комплексного податкового стимулювання, що сприятиме не лише зменшенню викидів парникових газів, а й підтримці стабільності фінансових потоків підприємств, їх конкурентоспроможності та довгострокової стійкості національної гірничо-металургійної галузі.

Висновки. За результатами проведеного дослідження можна стверджувати, що фінансова стабільність підприємств гірничо-металургійної галузі є ключовим чинником їхнього функціонування в умовах високої економічної невизначеності та ризиків зовнішнього середовища. Фінансова безпека виступає основою для підтримання збалансованості доходів і витрат, контролю за рухом фінансових потоків та зниження негативного впливу загроз на діяльність підприємства. У довоєнний період підприємства опиралися переважно на традиційні методи планування та контролю, що дозволяло відслідковувати витрати та доходи, але не забезпечувало швидке реагування на зміни ринку та коливання цін на продукцію.

Воєнні дії продемонстрували необхідність запровадження сучасних аналітичних і цифрових інструментів, які дозволяють оцінювати ризики в реальному часі та приймати своєчасні управлінські рішення.

Післявоєнне відновлення потребує комплексного підходу до управління фінансами, включаючи планування капіталовкладень, оптимізацію джерел фінансування та контроль за ефективністю інвестицій. Критично важливою є диверсифікація джерел фінансування, формування резервів ліквідності та управління оборотними коштами для підтримання безперервності фінансових потоків. Фінансова стабільність передбачає як короткострокове забезпечення ресурсів для підтримки операційної діяльності, так і довгострокове зміцнення фінансової безпеки підприємства.

У результаті, ефективне управління фінансовою безпекою дозволяє знизити вплив ризиків, забезпечити контроль за фінансовими ресурсами та підтримати належний рівень функціонування підприємства. З огляду на це, зміцнення фінансової стабільності виступає стратегічним напрямом, що сприяє підвищенню адаптивності підприємств до зовнішніх змін та зміцненню їхніх позицій на ринку. Таким чином, фінансова стабільність і безпека підприємств залишаються ключовими елементами

забезпечення їхньої життєздатності та конкурентоспроможності у сучасних економічних умовах.

Література

1. Мельник С.І. Основні чинники впливу на фінансову стабільність у контексті управління фінансовою безпекою підприємства. *Гроші, фінанси і кредит*. 2019. № 5(73). DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-5-37>
2. Проценко Я.В. Методологічний підхід до визначення й оцінювання фінансової стабільності підприємства. *Наукові праці НДФІ*. 2017. № 1. С. 122-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npdfi_2017_1_11
3. Варналій З.С., Чеберяко О.В., Микитюк О.П., Бондаренко С.М. Актуалітети фінансової безпеки суб'єктів підприємництва України в умовах війни та повоєнний час. *Academy review. Економіка та підприємництво*. 2024. №1 (60). С. 123-140. DOI: 10.32342/2074-5354-2024-1-60-9. <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2024/1/10.pdf>
4. Варналій З.С., Бондаренко С.М. Фінансова безпека підприємств України в умовах війни та повоєнного відновлення. *Економічний вісник університету*. 2023. №56. С. 106-113. <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2023-56-106-113>
5. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): монографія. К. : КНТЕУ, 2004. 759 с.
6. Єрмошкіна О. В. Управління фінансовими потоками промислових підприємств: теорія, практика, перспективи: монографія. Донецьк: Національний гірничий університет, 2009. 228 с.
7. Живко З.Б. Механізм управління системою економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2014. № 3 (44). С. 37-42.
8. Крупка М. І. Формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України: монографія / М. І. Крупка, Д. В. Ванькович, Н. Б. Демчишак. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011.
9. Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів: Закон України від 12.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/377-20#Text>
10. Ключко Т.А. Фінансова безпека як умова фінансової стійкості підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 23. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23-17>
11. Яструбецька Л. С. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва в Україні в умовах гібридних загроз: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 320 с.

References

1. Melnyk S.I. Osnovni chynnyky vplyvu na finansovu stabilnist u konteksti upravlinnya finansovoyu bezpekoyu pidpryyemstva [The main factors influencing financial stability in the context of managing the financial security of an enterprise]. *Hroshi, finansy i kredyt*. 2019. № 5(73). DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-5-37>
2. Protsenko YA.V. Metodolohichnyy pidkhid do vyznachennya y otsynyuvannya finansovoyi stabilnosti pidpryyemstva [Methodological approach to determining and assessing the financial stability of an enterprise]. *Naukovi pratsi NDFI*. 2017. № 1. P. 122-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npdfi_2017_1_11
3. Varnalii Z.S., Cheberyako O.V., Mykytyuk O.P., Bondarenko S.M. Aktualitety finansovoyi bezpeky subyektiv pidpryyemnytstva Ukrayiny v umovakh viyny ta povoyennyy chas [Actualities of financial security of Ukrainian business entities in wartime and post-war times]. *Academy review. Ekonomika ta pidpryyemnytstvo*. 2024. №1 (60). P. 123-140. DOI: 10.32342/2074-5354-2024-1-60-9. <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2024/1/10.pdf>
4. Varnalii Z.S., Bondarenko S.M. Finansova bezpeka pidpryyemstv Ukrayiny v umovakh viyny ta povoyennoho vidnovlennya [Financial security of Ukrainian enterprises in conditions of war and post-war recovery]. *Ekonomichnyy visnyk universytetu*. 2023. №56. P. 106-113. <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2023-56-106-113>
5. Baranovskyy O.I. Finansova bezpeka v Ukrayini (metodolohiya otsinky ta mekhanizmy zabezpechennya): monohrafiya. K. : KNTEU, 2004. 759 p.
6. Yermoshkina O. V. Upravlinnya finansovymy potokamy promyslovykh pidpryyemstv: teoriya, praktyka, perspektyvy: monohrafiya. Donetsk: Natsionalnyy hirnychyy universytet, 2009. 228 p.
7. Zhyvko Z.B. Mekhanizm upravlinnya systemoyu ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva [Mechanism of management of the economic security system of the enterprise]. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya Ekonomika*. 2014. № 3 (44). P. 37-42.
8. Krupka M. I. Formuvannya finansovoho potentsialu investytsiynoyi diyalnosti v ekonomitsi Ukrayiny: monohrafiya / M. I. Krupka, D. V. Vankovych, N. B. Demchysyak. Lviv : LNU imeni Ivana Franka,

2011.

9. Pro zasady monitorynhu, zvitnosti ta veryfikatsiyi vykydiv parnykovykh haziv: Zakon Ukrayiny vid 12.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/377-20#Text>

10. Klochko T.A. Finansova bezpeka yak umova finansovoyi stiykosti pidpryyemstva [Financial security as a condition for the financial stability of an enterprise]. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2021. № 23. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23-17>

11. Yastrubetska L. S. Finansova bezpeka subyektiv pidpryyemnytstva v Ukrayini v umovakh hibrnykh zahroz: monohrafiya. Lviv: LNU imeni Ivana Franka, 2022. 320 p.

Отримано: 02.01.2026

Прийнято до публікації: 13.01.2026

Опубліковано: 15.01.2026